

חסדי הוי"ה עלים אשורדי לרדוד אודיע אמונתך כפי

קונטרס

אודיע אמונתך

ממעייני חיזוק ואמונה
במשנתו של מרן
הגה"צ
רבי יעקב מאיר שכטער
שליט"א

מאמר

גאֵלַת הַרְצוֹן

גאֵלַת הַרְדֵּעַת וְעֵצִים סְגֻלַת סְפוּר יִצְיָאֵת מִצְרִים

קונטרס
**אודיע
אמונתך**

ממעייני חיזוק ואמונה
במשנתו של מרן
הגה"צ
רבי יעקב מאיר שכטער
שליט"א

גאֵלַת הַרְצוֹן
גאֵלַת הַדַּעַת וְעֵצִים סְגֻלַת סְפוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם

נערך ע"י צוות תלמידי חכמים
ע"פ שיעורי מורינו הגה"צ שליט"א
ולא הוגה על ידו.
להערות והארות ניתן להשאיר הודעה
ב'קול אודיע אמונתך'.

יך"ל ע"י
מפעל
"אודיע אמונתך"
להשקות צמאי אמונה וחיזוק
ממעייניו של מורינו
הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

לשמיעת כל השיחות והשיעורים
חדשים גם ישנים
וכן הודעות ועדכונים
מבית מורינו הגה"צ שליט"א
ניתן לשמוע ב"קול אודיע אמונתך":

בא"י: 08-30-20-666

ארה"ב: 605-477-7011

אירופה: 300-373-0634

© כל הזכויות שמורות

עימוד ועיצוב:

"ואנהו"

05331.05646

גאולת הרצון

גאולת הדעת ועוצם סגולת סיפור יציאת מצרים

צעקה מתוך צרה בוקעת את כל הרקיעים

איתא בזוה"ק (חיי שרה קלב.) על הפסוק (שמות ב, כג) 'וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו, ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה' - 'דא צלותא דארים בר נש קליה בעקתיה... וצלותא דא מתבר תרעין ודפיק לאעלא צלותיה... דא אעיל קמי מלכא ולית תרעא דקאים קמיה ולעולם לא אהדרו דמעין בריקניא' [זו תפילה שמרים האדם את קולו בעת צרה, והיא שוברת שערי שמים ודופקת להכנס לפני השי"ת, היא נכנסת לפני השי"ת ואין שער העומד בפניה, ולעולם לא החזירו דמעות ריקם].

את כח התעוררות זו, שהתעוררו ישראל כשמת מלך מצרים מבאר בספר בן פורת יוסף (פר' ויחי), כי לכאורה הדבר תמוה, הרי כשמת מלך מצרים הוא התחלת מפלת הסטרא אחרא וצמיחת גאולת ישראל המשועבדים תחת ידו, ואם כן איך דווקא בעת הזאת כבדה עליהם העבודה כל כך, עד שהתחילו להתאנח מרוב עבודה.

ומבאר שבגלות מצרים היו ישראל משועבדים תחת ידם בשיעבוד נורא כזה עד שלא היה להם פה ולשון לצעוק להשי"ת, לבם היה אטום כאבן ולא היו יכולים כלל לצעוק להשי"ת, מ'האט נישט ג'קענט א קרעץ טאהן פאר'ן אויבערשטן'... עד שריחם עליהם מלך מלכי המלכים והביא את צמיחת גאולתם לפתוח את ליבם ואת פיהם לקרוא אליו ית' בקריאה של תחנונים, שיוכלו לצעוק אליו על הגלות הנוראה שנפלו תחת יד מצרים ברוחניות ובגשמיות. כי אף על פי שעדיין היו בשאול תחתיות ומתחתיו - אבל כעת כבר היה להם כוחות נפש לצעוק להשי"ת ואזי 'ותעל שועתם אל האלהים מן

תוכן הענינים

גאולת הרצון - גאולת הדעת ועוצם סגולת סיפור יציאת מצרים

א	צעקה מתוך צרה בוקעת את כל הרקיעים
ב	הצדיקים מעוררים את האנחה להשי"ת
ג	צעקת הנפש מתעוררת סמוך לגאולה
ג	היצר מזלזל בכח הרצון
ד	גילוי נקודות ההתקשרות שלך להשי"ת
ז	להתאנח מתוך רוח חיים
ח	הדבקות ברצונות יציאוך מכל מיצריך
ט	כח הרצון מתעורר ברגלים על ידי הצדיקים
יב	הרם קולך בזעקה גם אם נפלת לשאול ומתחתיו
יג	הסוד העצום שהתגלה למושה בשתי האותות
טו	גלגולי נשמות ישראל הוא סוד כמוס
טז	לספר מהשחוק שהתעלל ה' במצרים
יח	עצם הסיפור מאיר את הלב
כ	לחזור ולשנן; לא את אבותינו בלבד גאל
כא	ציור ניסי מצרים בלב הוא מרפא לנפש
כב	הניסים שלעתיד
כג	הגלות בדורנו יותר מגלות מצרים
כד	בימינו עיקר הגלות היא גלות פרטית
כה	להאמין שהכל לטובתנו
כו	לעורר לבי לאהבתך

העבודה, וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב' (שם). 'אפילו מ'איז געלעגן אין שאול תחתיות ומתחתיו האט מען ג'קענט קרעכצן צום אויבערשטן...'

הצדיקים מעוררים את האנחה להשי"ת

ומובא מהבעל שם טוב (פ' שמות אות יח) ששורש אנחה זו שנאנחו ישראל במצרים הוא מכח עבודת הצדיקים העוסקים לעורר את ישראל משנתם ולהאיר בהם הארת הדעת, להודיע לישראל את גודל חסרונם, שידעו כמה נפלו וירדו לעמקי עמקים, ולעוררם משנתם לצעוק להשי"ת שיושיע אותם מהגלות.

ובזה פירש את סמיכות הפסוקים (שמות ב, כג - ג, א) 'ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים וכו' ומשה היה רועה', שלכאורה אין להם שייכות זה לזה. אלא הפסוק מודיע שמשה רבינו היה רועה את נשמות ישראל ועל ידי זה הכרית את הקליפה בשרשה - להמית את פרעה מלך מצרים, ויחד עם זה האיר בישראל את אור הדעת, שיזכרו את צער הבנים שגלו מעל שולחן אביהם ואת צער אביהם שגלו בניו מעל שולחננו, וכשהבינו את החסרון הנורא הזה צעק ליבם אל השי"ת, ואז שמע ה' את צעקתם והוציאם מגלות מצרים^(א).

א. וזה לשונו: 'הנה זה היה סיבת גלות מצרים שלא ידעו חסרונם, כמבואר בכתבי האר"י זלה"ה כי בגלות מצרים נסתלק הדעת, וזהו שאמר הכתוב וירא ה' כי סר לראות וגו' יעוין שם, לכך היו בגלות אצל פרעה בחינת העורף מקום השכחה, לכן אמר פרעה לא ידעתי את ה' היפך הדעת, עד שנתגלה בעולם בחינת משה שהוא בחינת הדעת, ואז וימת מלך מצרים שהוא פרעה העורף, שנסתלק השכחה ובא בחינת דעת בעולם, ואז ידעו חסרונם, ולכך ויאנחו בני ישראל מן העבודה, שחסרו עבודת ה' יתברך, ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה, וכל זה על ידי ומשה היה רועה וגו', ולכך מאחר שעיקר גלות מצרים היה על ידי שנסתלק הדעת בחינת גלות הרוחני שהיו בגדר השכחה ולא ידעו חסרונם לכך נמשך מגלות הרוחני גלות הגשמי, מה שאין כן כשידעו חסרונם על ידי בחינת הדעת, אז עשו תשובה לתקן חסרונם ונתקרב קץ הגאולה.'

ועל כן כשיצאו ממצרים, יצא לחירות כח עצום זה - כח הדיבור. כמובא בכתבי האר"י^(ל) (שער הכוונות דרושי הפסח ג) שעל כן נקרא פסח, מלשון פה-סח. שביום הזה יוצא כח הדיבור מהגלות, ועיקר גלות הדיבור הוא כשאינו יכול לדבר להשי"ת ולשיח לפניו את צרת נפשו, אבל כשיוצא הדיבור מהגלות יכול לשפוך את שיחו לפני השי"ת ולפרש את אשר על לבו, לבטא בשפתיים את הרצונות והכיסופים הבוררים בנפשו אל א-ל חי.

צעקת הנפש מתעוררת סמוך לגאולה

ומופת זה לא היה בגאולת מצרים לבד, אלא איתא מהרמח"ל^(ב) שכך הוא בכל גלות, לקראת סוף הגלות עוד קודם המפלה הגדולה שעתידה הסטרא אחרא להתמוטט, מתחלת הקדושה לכבוש תחילה. וכשם שעשה כן השי"ת בגלות מצרים, כך מצמיח השי"ת עם האדם בגאולה הפרטית, כשבא זמן גאולת הנפש מקדימה הנפש להתעורר לראות את גודל הצרה שנפלה לשם ולהתאנח להשי"ת אנחה של השתוקקות, 'מתי אבוא ואראה פני אלקים'.

ובאמת, האנחה היא כח עצום של התקשרות שעל ידה יכול האדם להתקשר להשי"ת בכל מקום אשר הוא שם, ואפילו בשאול תחתיות ממש. ובזה הוא פותח לעצמו פתח ישועה לחזור לשרשו ולרחוץ ולהטהר מכל זוהמה שדבקה בו. כמו שאמר רביה"ק (שיחות הר"ן סי' קכט) 'אפילו כשנפלין לפעמים לתוך רפש וטיט שקשה לו מאד לצאת משם, צועקין וצועקין וצועקין', 'אפילו אז מ'פאלט אין א בלאטע אריין - שרייט מען, און מ'שרייט און מ'שרייט'.

היצר מזלזל בכח הרצון

והנה כשהאדם בא להעלות את רצונו לפני השי"ת מיד בא היצר ומעורר בו מחשבות של חלישות הדעת, 'מה לך לספר לפני ה' את רצונותיך, וכי

ב. עיין אדיר במרום ח"א מאמר שמייה דעתיקא.

באמת אתה רוצה ליראה את ה' ולדבקה בו, הרי מעשיך כבר גילו רצונות אחרים לגמרי ה"י, הם הראו כמה אתה רוצה את תאוות העולם הזה והבליו, מה לך לעטות ארשת צדקות ולהראות להשי"ת כאילו אתה רוצה את השי"ת. אבל באמת צריך האדם לזכור שדווקא רצונות אלו שהוא מגלה בפיו ממעמקי לבו, הם הם הרצונות האמתיים שלו, וההליכה אחר התאוות אינם אלא דמיון שוא שנאחז בו^(א).

ויותר מזה עליו לחזור ולשנן, שכשהוא פותח את פיו לדבר עם השי"ת הוא נאחז ונדבק ממש בו יתברך, כמובא בדברי רביה"ק (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' פד) שתפילה היא מלשון חיבור ודבקות בהשי"ת [כמו שנאמר (בראשית ל, ח) 'נפתולי אלקים נפתלתי'], וכשהוא דבוק בהשי"ת אין רשות לחטאים עוונות ופשעים ולא לשום מקטרג להכנס בקשר זה. ואם המקטרגים באים במחשבתו לדחותו ממקומו, יגער בהם שאין להם רשות למנוע ממנו להתפלל להשי"ת ולדבקה בו - גם אם הוא שקוע בשאול תחתיות. 'עוונות און חטאים ופשעים האבן נישט קיין רשות צו שטערן א אידישע נשמה פון צו דאווענען צו השם יתברך - אפילו ער ליגט אין שאול תחתיות...'

גילוי נקודות ההתקשרות שלך להשי"ת

ואכן על מצב זה כתב רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן סי' רפב) עצה פלאית, שהיא ממש אבן יסוד להתקרבות להשי"ת, והיא להסתכל בנקודות טובות. כי כשהאדם מסתכל בנקודות של טוב שיש בו, ומזכיר את עצמו שהנה זכה

ג. הענין הזה של רצון והשתוקקות, היא עצה נפלאה אף שנמצאין בעת ירידה, ואפילו אם נמצאים במצב כזה שאין מתגלה שום רצון והשתוקקות, אבל בעומק עומק הלב נמצאת תמיד נקודה נעלמת המתאוה ורוצה לשוב לשרשה, שעל הנקודה הזו נאמר "אזמרה לאלקי בעודי" (תהלים קי, לג), ו"אזכרה נגינתי בלילה" (שם עז, ז). ובוזה"ק מבואר דבאתר דאתדבק בר נש בהאי עלמא - הכי איתדבק בעלמא דאתי [במקום שמתדבק האדם בזה העולם - כן מתדבק בעולם הבא] (אוסף מכתבים ב).

והניח היום תפילין או עשה איזה מצוה, בזה הוא מגלה ומעורר את נקודת הטוב שבו שהיא קשורה ודבוקה בהשי"ת, ונקודה זו היא מהותו וחלקו, כי קודשא בריך הוא אורייתא וישראל כולו חד (זוהר אחרי עג.), ועל כן כשהאדם מגלה את חלקו ששמר בתורה הק', הוא מגלה את נקודת ההתקשרות שלו בהשי"ת. וכשמתגלית נקודה זו היא מתעוררת בגילוי עצום, וכל פועלי אוון מתפרדים ממנו מיד, כי מתגלה שכל הרע שנאחז בו אינו חלק ממנו ח"ו, אלא רק טינוף ולכלוך שנדבק בו.

משל למה הדבר דומה, לאבן טובה שנפלה לעמקי הטינופת, במשך הזמן נדבק בה טינוף ולכלוך, ושכבות על גבי שכבות של מיאוס כיסו על פיה ואורה הנפלא, מי שרואה אותה במצב זה דוחה אותה מעל פניו, אבל כשרוחצים אותה מעט ורואים מבין סדקי הכלוך את יופי האבן ומעלתה, מיד ניכרת מעלתה וכולם נמשכים אחריה - אפילו אם היא עדיין מטונפת ורובה עטוף ומכוסה בכלוך, כיוון שכשרואים את מעלת האבן מבינים מיד שכל הטינוף אינו אלא כיסוי שאינו מוריד מאומה מחשיכות האבן ומחביבותה.

כך היא נשמת ישראל. כל נשמה היא חלק אלו-ה ממעל האחוזה ודבוקה בו יתברך למעלה מכל שכל ודעת, בחיבור עצום שהוא סוד שאין לנו שום יכולת להבינו בזה העולם. אלא שחלק זה נפל ונסתאב כל כך בחטא, עד שהאדם אינו רואה את יופי חיבור נשמתו בהשי"ת, אבל אם יעורר מעט חיבור זה על ידי נקודה אחת של טוב שהוא התקשרות גמורה להשי"ת - מיד יתעורר בו קשר זה ביתר שאת וביתר עוז, ויתבטלו ממנו המניעות והדמיונות הבאים למולו להרחיקו מלהתקשר להשי"ת.

ולכן כתב רביה"ק (ליקוטי מוהר"ן סי' רפב), שכשמגלה את הטוב שבו, הוא דן את עצמו ואת אחרים לכף זכות וכל הרע מתהפך לטוב והוא עולה מכף חובה לכף זכות. וכמובא מהרה"ק רבי גדליה מליניץ (אמרי פנחס שער ז אות טט) בשם רבו המוכיח מפולנאה, שהמשיח ילמד זכות על כל אחד מישראל ואפילו

על הרשעים ילמד זכות איך הם צדיקים^(י), ועל ידי זה ישובו כולם בתשובה ויוכל לגאול אותם, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין צז:): שלא יגאלו ישראל אלא בתשובה. והוא גם כן על דרך זו, כי כשיגלה את הטוב שלהם ישיג כל אחד את גדולת נשמתו ושורש מחצבתו וממילא ישוב להשי"ת בתשובה שלמה וכל הרע כעשן יכלה. 'יעדער איינער וועט דערהערן וואס ער איז, און פון וואנט ער קומט...'

ד. א"ה: ענין זה צריך בו זהירות יתירה, שהרי אם מדברים בלימוד זכות הרגיל בין ההמון עם הרי אין צריך להיות בעבור זה במדרגת משיח הלא אנו רואים מעשים בכל יום שגם אנשים פשוטים רגילים ללמד זכות על רשעים, וכבר הזהיר על כך מו"ר שליט"א בזה"ל: "והנה כהיום צועקים הרבה 'אהבת ישראל', ואומרים שצריכים לאהוב ולדון לכף זכות את הגרועים ביותר ואפילו את הפורקים עול לגמרי, ועי"ז נתאחז גם בהם הרע של הפורקי עול ודיעות כוזבות וכו', כי פתאום ברגע אחד נעשו "בעלי מדריגות", ומדברים באהבת ישראל כמו הבארדיטשובער רב והבעש"ט הק'. ואיה אהבת ישראל שלהם אל היראים והחרדים והכשרים לאחר שכבר זכו לראות הטוב בגרוע שבגרועים, ולא ידעו ולא יבינו כי צריכים תחילה לאהוב את כל יהודי כשר, ולהעריץ את כל בעל לב ירא את ה' ואת כל עין אשר סר מלראות ברע, ואח"כ לעמול לאהוב יהודים כשרים כאלו אפילו שהוא סובל מהם ח"ו, ושעי"ז זוכין ונעשים לטבע של אוהבים כמובן, וכו' וכו', עד שזוכין שמאיר אצלו הטוב גם של הקל שבקלין, ומאיר אצלו הזכות אפילו באלו שהם בבחי' תינוקות שנשבו, להמליץ עליהם לפני אבינו שבשמים שלא ידח ממנו נדח. וכשנוהג בדרך זו אין הרע שלהם מזיק כלל אלא להיפך, עי"ז מעלים אותם לטוב, ואין הם מורידים אותו לרע. וזה זמן רב שיישבתי סתירה בדברי רבינו הק' השייך לענין זה. הנה בלקו"מ בתורה 'אזמרה' (סי' רפ"ב) כתב בלשונו הק': "ואפילו מי שהוא רשע גמור צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב", ע"כ. וע"ש התיקון הנפלא הנעשה עי"ז. ואילו בספר המידות אות ר' (הרחקת רשעים סעיף י') כתב רבינו: "מי שמלמד זכות על רשע, גם הוא נקרא רשע"... (עי"ש ביאור הענין בארוכה, וע"ע באוסף אמרים מידות, מש"כ שם בשיעורים על פרקי אבות, פ"א מ"ד). ובספר "יומם" (עמוד שפו) כתב: "זאת צריך לדעת, כי לימוד הזכות על הרשעים אינו סותר בשום פנים את ההלכה של "הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע" (אבות א, ז) ויש להלחם כנגד המסיתים והמדדיחים נגד ה' ותורתו, ולעשות בכל תוקף למען השי"ת לקיים "תנו עז לאלקים" (תהלים סח, לה), ואמנם בד בבד יש ללמד עליהם זכות, אך אלו אשר משתמשים עם לימוד הזכות לקולא ולחזק ח"ו את המסיתים והמחטיאים - הרי הם בגדר "מגלי פנים בתורה שלא כהלכה". ועיין עוד אוסף מכתבים, מכתב קנה, שם ביאר מו"ר שליט"א בענין מה שכתב רביה"ק בספר המידות אות ר' (הרחקת רשעים סעיף י') ש"מי שמלמד זכות על רשע, גם הוא נקרא רשע".

להתאנח מתוך רוח חיים

כשהאדם מתאנח על מצבו, צריך להזהר מאד שלא תהא אנחה זו מעורבת בעצבות, שלא תהא אנחה זו מתוך ריחוק ויאוש על מצבו כמה הוא מנודה ומרוחק מהשי"ת, כמה הוא טמא ומסואב בעבירות ופגמים כמה אבדה תקוותו מלשוב להשי"ת, אלא אדרבא יתאנח להשי"ת בהשתוקקות הלב, מתוך אמונה שבוודאי השי"ת מצפה ומייחל לשמוע את קול אנחתו, ולהאמין שהשי"ת עמו בצרה וקורא לו בסתר המדרגה: 'הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה'^(ח).

וכמוכא בליקוטי מוהר"ן (סי' ח) שכשהאדם מתאנח כראוי מתוך אמונת חכמים, הוא ממשיך רוח חיים של הצדיקים להשלים את החסרון שהוא מתאנח עליו, וזה היפך האנחה של הרשעים שאינם מקושרים בצדיקים ובתורה הק', שאנחתם היא בלא רוח חיים, אבל האנחה של הדבוקים בצדיקים ובתורה הק' היא אנחה שמלאה רוח חיים ומשלימה את החסרון והריחוק מהשי"ת, אנחה של רצון וגעגועים מתוך אמונת חכמים בגודל כח הצדיקים

ה. והנה מובא על הפסוק (משלי יד, כג) 'בכל עצב יהיה מותר, ש'עצב' אין כוונתו עצבות השלילית, אלא מובנו מרירות, 'יהיה מותר' - שנשפע על ידי כך מותר ותוספות של שמחה וטובה וברכה ברוחניות ובגשמיות (עיין תניא פרק לא), כלומר כשיש מרירות בלי עצבות, הרי זה בבחינת 'ומעז יצא מתוק', שהמרירות שהיא שברון לב וכסופים מלאים תקוה להשי"ת תמשיך לבסוף השפעות של כל מיני ישועות, אך אם הבעל דבר מצרף לכך עצבות, לא רק שאין שום תועלת מהמרירות אלא היא פוגעת גם בהשפע, עד שיהיה ח"ו בבחינת (ישעי' סה, כה) 'ונחש עפר לחמו', שעפר מרמז על עצבות, דהיינו שהבעל דבר - הנחש, יונק את לחמו מהעצבות הזאת (כראיתא בליקוטי מוהר"ן סי' קפט). ובאמת בעינינו אנו רואים זאת, אחת הסיבות שאין זוכים להגיע לעבודת השי"ת הראויה, זה מצד שכשכבר זוכים להגיע למידה של זהירות ויראה מלפניו ית', אזי מיד הוא מתערב עם עצבות. דהיינו כשהאדם זוכה לא אחת לגעגוע כל שהוא להשי"ת, לאנחה מעמקי הלב להתקרב אליו, ולמרירות כנה על גודל עוצם ריחוקו ממנו ית', שאלו חשובים מאד אצל השי"ת, ואם הוא מצרף עצבות לביטויי מרירות אלו, לא די שאין שום תועלת מכל זה, אלא עוד גורם ליניקת הסט"א ולהתגברותה ח"ו (ונכתב בספר ח"א עמ' עז).

המופלגים שממשיכים את רוח החיים שלהם בתוך האנחה, ומתוך אמונה שתעלה אנחתו לפני השי"ת למלא את חסרונו שהוא מרוחק מהשי"ת⁽¹⁾.

לפני שנים רבות השתתפתי בשמחת נישואין ועמד שם אחד ואמר בדחנות, בכשרון רב צייר התנהגות של פלוני ושל אלמוני, מהכא להתם התחיל שוחק גם מחסידי ברסלב - איך הם מתאנחים להשי"ת, צייר ברסלב'ר חסיד שנזכר מהתכלית על מה ירד לזה העולם, ברוב כשרון חיקה את אנחת הלב, את ה'ברסלבער קרעכץ' - 'היכן אני בעולם ואיך השכיחו ממני הבלי העולם את התכלית שבשבילה ירדתי לכאן'. ברוב כשרון חיקה את תנועת הגעגועים שהם מתגעגעים להשי"ת, ואת הלב שנשבר לחתיכות. השומעים העלו חיוך על שפתותיהם מהחיקוי המוצלח אבל אותי אחזה רעדה של חלישות הדעת. עמד שם החסיד הותיק רבי יונה לעבל זצ"ל, וקרא לו 'אם היית מתכוון באמת, היית מציל את עצמך'. ניבא ר' יונה ולא ידע מה ניבא. כעבור תקופה ראו את המינות שכבר נאחזה בלבו, ועליה קרא רבי יונה 'ווען דו מיינסט דאס אבער ערנסט וולסטו זיך געראטעוועט...'

הדבקות ברצונות יציאוך מכל מיצריך

איתא בליקוטי תורה להאריז"ל על הפסוק (שמואל-א ב, ו) 'ה' ממית ומחיה, מוריד שאול ויעל', כי פסוק זה נאמר על רשעים שנגזר דינם לרדת לשאול רח"ל, אבל מחמת שבחייהם הרהרו בתשובה עד דכדוכה של נפש, עלו הרהורי תשובה אלו למעלה עליונה כל כך שלא נגלו תעלומות לבם

1. כמובא שם שכשהאדם מתאנח על איזה חסרון שיש לו, הוא מוציא רוח ושואב רוח אחרת, וכשהוא דבוק בצדיקים הוא משלים על ידו חסרון זה מרוח החיים שבתורה. כי עיקר הרוח חיים היא בתורה, כמו שנאמר (בראשית א, ב) 'ורוח אלהים מרחפת על פני המים', ודרשו בתיקוני זוהר (תיקון לו, עז): שמרחפת על פני התורה שנמשלה למים, ומאחר שהצדיקים דבקים בתורה הם ממשיכים ממנה רוח חיים. ולכן כשהאדם דבוק בצדיק הוא ממשיך ממנו רוח חיים להשלים את החסרון שמתאנח עליו.

רק לה' - ואין מלאך יודע בהם', ועל כן אף על פי שמחמת עוונותיהם הם יורדים לשאול תחתיות, אבל ברחמי השי"ת הוא שולח צדיקים שירדו לשאול להעלותם, ועל זה נאמר פסוק זה, שהשי"ת כביכול ממית את הצדיק מינה רוחנית להורידו לשאול תחתיות כדי שיעלה משם את הרשעים שהרהרו בתשובה.

כל כך שגבה מעלת הרצונות והכיסופים שנכסף האדם להשי"ת - יהיה מי שיהיה, אפילו אם מעשיו מוכיחים עליו כביכול שאין לו שום שייכות לקדושה, בכל זאת אם יתגבר ברצונות וכיסופים להשי"ת, יצא מכל ירידה ונפילה שנפל שמה, כי האנחה שהאדם מתאנח היא קשר עמוק ונורא שיש לאדם עם השי"ת - סוד שאין לשום בריה השגה בחיבור זה, 'ס'איז א סוד נורא ונפלא מאד דער קשר וואס א איד האט צום אויבערשטן'⁽²⁾.

כח הרצון מתעורר ברגלים על ידי הצדיקים

וזה עיקר הגילוי שמגלים הצדיקים בעולם, לידע ולהודיע את גודל מעלת הכיסופים והרצונות, וביותר מעורר על זה רביה"ק הק' בכמה וכמה

ז. אל יהי שום השתוקקות דקדושה ריק בעיניך. ואע"פ שאתה רחוק מזה, בפרט בעת כזאת בעתים הללו אשר מלאה הארץ הבלים רעים ומרים וארמיים מסטרא דמותא, בבחי' 'ותיקוד עד שאול תחתית' (דברים לב, כב) רח"ל, ומה יקר חסדו אשר זכה הזוכה לכסוף לדברים שבקדושה, ומכלי-שכן לכסוף להסתופף בצל שד"י "לראות בטוב ה' בארץ חיים" (תהלים כו, יג). ורביה"ק הק' גילה הרבה בגודל יקר הערך של רצונות והשתוקקות דקדושה, להתחזק בזה ולא ליפול משום דבר שבעולם, ועי' בלקוטי מוהר"ן (סי' לא), ואשר זה תיקון לרוחו ונשמתו של האדם כי המוח הוא הבית המקדש של האדם, כמו שאמר פעם רביה"ק לר' נתן זצ"ל שכשיצעק בחצות 'על היכלי אבכה יומם ולילה' יכוון על 'היכלי דייקא, היינו על המוח שלו עצמו, וכל רצון והשתוקקות הוא תיקון המוח ובנין הבית המקדש. ורביה"ק חיזק ע"ז הרבה מאד לכל אדם ובכל זמן. ואם היו העולם יודעים הסוד הזה לא היו מתיאשים כ"כ. וכמה נפשות כבר היו ניצולים משאול תחתיות כי בסוף נראה הפרש גדול בין אחד שיש לו השתוקקות ובין השני שאין לו, כי הלא עיקר האדם הוא רצונו ומחשבתו. והזוהר הק' אומר (תרומה דף קנ:): לית רעותא טבא דיתאביד [-אין שום רצון טוב שנאבד] (אוסף מכתבים עד).

מקומות^(ח), שלא להניח את הרצונות והכיסופים, גם אם אינו זוכה לבוא בפועל לאיזה מדרגה, לא יניח את רצונו מלכסוף ולהשתוקק אליה בלי גבול עד שיזכה לבוא לשם. ואפילו אם הוא הגרוע שבגרועים שאין גרוע אחריו – מאחר ששם ישראל נקרא עליו בוודאי הוא מקושר ומחובר להשי"ת בעבותות אהבה ורצון, ויש לו כח לעורר קשר זה בכל מקום אשר הוא שם, על ידי הרצונות והכיסופים שישתוקק להשי"ת. ואפילו אם הוא בשאל תחתיות ממש – אם ייזהר לעורר בנפשו את הרצונות והכיסופים להשי"ת, יוכל להפוך מיד להיות איש אחר ממש, ועל ידי זה יפתחו לו כל השערים לצאת משם.

וביותר אנו מקבלים דעת זו ברגלים ובמועדי השנה, כמובא בדברי רביה"ק ז"ל (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ד) שבימים טובים מתגלה הרצון שרוצה השי"ת בעמו ישראל, ולכן עשה עמהם אותות ומופתים, בפסח יציאת מצרים, בשבועות במתן תורה ובסוכות בענני כבוד, שכולם מגלים כאחד את הרצון המופלג שרוצה השי"ת בעמו ישראל^(ט).

ח. ראה בשיחות הר"ן (סי' נא) וז"ל: ולעבוד ה', איני יודע מי הוא שיוכל לומר שיעבוד את ה' לפי גדולת הבורא יתברך, מי שיוודע מעט מגדולתו יתברך איני יודע איך יכול לומר שיעבוד אותו יתברך, ושום מלאך ושרף אינו יכול להתפאר על זאת שיוכל לעבוד אותו יתברך. רק העיקר הוא הרצון, להיות רצונו חזק ותקיף תמיד להתקרב אליו יתברך. ואף על פי שהכל חפצים ורוצים לעבדו, אף על פי כן אין כל הרצונות שוין, ויש חלוקים רבים ברצון, אפלו באדם אחד בעצמו בכל עת ובכל רגע יש חילוקים גדולים בין הרצונות. והכלל, שעיקר הוא הרצון והכיסופין – שיהיה כוסף תמיד אליו יתברך, ובתוך כך מתפללין ולומדין ועושין מצוות. וראה שם (סי' יד) 'וזה הרצון בעצמו טוב מאד, ואם אף על פי כן הוא אנוס ואינו זוכה אל העבודה, הרצון הנזכר לעיל בעצמו הוא טוב מאד'.

ט. בסימן ד' ליקוטי תנינא כותב רביה"ק שהיו"ט קורא ומכריז את הרצון – שהכל מתנהג על פי רצונו יתברך לבד בלי שום חיוב הטבע כלל. וזה ענין שהימים טובים נקראים 'מקראי קודש' – שהיו"ט קודש קורא ומכריז את הקריאה הזאת. וכל אחד כפי מה שהוא שומע את קול הקריאה של יו"ט, כן יש לו שמחת יו"ט. כי בדרך כלל כל העצבות נגרמת מכך שהאדם מוצא את עצמו במיצר, ואז שולט עליו ההעלם של האמונה הקדושה יחד עם המיצר, ועל ידי זה הוא בתוך גלות מצרים בבחי' עבד, בבחי' עצבות רח"ל. ואליבא דאמת עיקר בואנו לזה העולם הלא הוא בשביל זה, שהורידו אותנו לתוך החושך, לתוך הכפירות, כדי להמליכו ולייחדו דייקא שם, ולהראות כי מלכותו בכל משלה, גם בעולם התחתון הזה (אוסף מכתבים רנט).

ועל כן הזהירה התורה הק' לעלות לרגל לקבל את פני האדון ה', וגם בזמן הזה שאין לנו בית המקדש דרשו בזה"ק (בא לח.) 'מאן פני האדון ה' – דא רבי שמעון בר יוחאי, דמאן דאיהו דכורא מן דכרניא בעי לאתחזאה קמיה' – על מי נאמר פני האדון ה', על רבי שמעון בר יוחאי, שכל זכר צריך להראות לפניו], כלומר, בכל רגל אנו צריכים לקבל מהם מחדש את פני תורתם הק', וביותר את יסוד זה שעסקו לגלות ביותר, שהוא סוד הרצון והכיסופים.

ולכן עלינו לחזור בכל עת לקבל את פני הצדיקים, לקבל מהם ידיעה נוראה זו שאין גבול לכח הרצון, כי הבעל דבר מטעה את האדם מאד, כביכול מחמת עוונותיו אין לו שיכות לרצונות וכיסופים להשי"ת, וכמו שאמר ישעיהו הנביא שעל כן נתן בו השי"ת את כח הנבואה – כדי 'להוציא ממסגר אסיר מבית כלא יושבי חושך' (ישעיה מב, ז), כי המונחים בשאל תחתיות הם אסורים וכלואים ממש בלי יכולת לצאת, ולכן שולח להם השי"ת נביאים בכל דור ודור לעורר בהם ביותר את מעלת כח הרצונות והכיסופים.

ובאמת דווקא מחמת גודל מעלת האנחה, שהיא יקרה מאד לפני השי"ת (כמובא בליקוטי מוהר"ן סי' ח), לכן מתגבר הבעל דבר לבלבל את האדם שלא יתאנח על מצבו לפני השי"ת, ואומר לו 'וכי אתה ראוי להתאנח לפני השי"ת, הרי אתה יודע כמה חטאת לפניו, אתה בעצמך הבאת עליך את הריחוק הזה ונעלת בפניך שערי שמים, מה לך מתאוונן על דבר שעשית כמו ידיך, אבל על זה מעוררים הצדיקים בכל דור ובכל עת, שיסתכל בגדולת נשמתו שהיא חלק אלוה-ה ממעל ואין לה שום פירוד מהשי"ת, ואדרבא אם יתאנח לפני השי"ת הוא מתקשר אליו באנחה זו.

וכמובא ביושר דברי אמת (אות כה) שגם אם נכשל האדם באיזה חטא, עדיין הוא מחוייב במצות הדבקות בהשי"ת, כי כשם שאינו פטור ממצוות תפילין שבת ומזוזה, כך הוא מחוייב במצוות התלויות בלב. מצות האמונה בהשי"ת, לירא מלפניו ולדבקה בו 'שהן מחוייבים להיות על האדם תמיד בלי הפסק רגע', וכמה שתהיה גדולה נפילתו עדיין נאמר עליו 'השמר לך פן

תשכח את ה' אלהיך' (דברים ה, ט). וכמו שהאריך על זה רביה"ק (ליקוטי מוהר"ן סי' עח ועוד) במעלת כח הדיבור והצעה להשי"ת אפילו הוא במקום שהוא רח"ל, בכל זאת אם יקרא להשי"ת ויתגעגע אחריו ישבור את כל המסכים המבדילים בינו לבין הקדושה^(ז). 'ער זאל דארטן ביינקען צום אויבערשטן. ליב האבן דעם אויבערשטן. דאס וועט ברעכן אלע מסכים המבדילים...'

הרם קולך בזעקה גם אם נפלת לשאול ומתחתיו

וכמובא בדברי רביה"ק (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ז) שדווקא הצדיקים היודעים את גדולת ישראל כמה הם רחוקים מעוון הם יכולים להרגיש את גודל היסורים שמתייסר האדם כשנופל לאיזה עבירה רח"ל^(א), ולחזק אותו ולהחיותו בטללי תחיה לשוב ולצעוק להשי"ת, כי אין דמיון ליסורים שמתייסרת נשמת ישראל כשנופלת לאחזת הקליפות באיזה חטא, 'די גרעסטע יסורים אין דער וועלט וואס מ'קען נאר האבן קומט נישט צו דעם צער פון א אידישע נשמה וואס פאלט אריין אין חטאים עוונות ופשעים...'

י. וז"ל: 'אפילו אם הוא במקום שהוא, אם יתחזק גם שם לדבר על כל פנים דבורים קדושים של תורה ותפילה והתבודדות, יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך, אפילו שם במקומות הנמוכים, שהם בחינת מקומות המטונפים - אפלו אם נפל למקום שנפל. כי הדיבור אינו מניח אותו לשכוח את השם יתברך.'

יא. וזה לשונו: 'כי כשישראל נופלים בעוונות ח"ו, זהו משאוי כבד מאד, שאי אפשר לישא כלל המשאוי הכבד הזה, בבחי' כמשא כבד יכבדו ממני (תהלים לח, ה). כי מי שיודע קדושת ישראל מאין הם לקוחים, ויודע רוחניות ודקות של ישראל, הוא יודע שישראל הם רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שייך להם כלל לא לפי גודל קדושתם משרשם וגודל דקותם ורוחניותם, ועל כן כל היסורים שבעולם אינם נחשבים למשאוי כנגד המשאוי הכבד של עוונות ח"ו רח"ל. ואפי' כשיש לאדם יסורים, אם אין בהם עוונות אינם נחשבים ליסורים כלל. ועל כן משה רבינו ע"ה, בכל עת שנפלו ישראל באיזה עוון היה מוסר נפשו עליהם והתפלל בעדם, כגון במרגלים וכיוצא, כי ידע שלפי קדושת ישראל ודקותם הם רחוקים מעוון ואי אפשר להם לישא כלל המשא הכבד של עוון.'

ועל כן כשעלתה צעקת בני ישראל ונגלה השי"ת למשה רבינו להושיע את ישראל נגלה אליו דווקא מתוך הסנה, ובטעם הדבר אמרו חז"ל (במדב"ר יב, ד) 'למה דבר הקדוש ברוך הוא מתוך הסנה [שהוא עץ שפל] ולא מאילן אחר... ללמדך שאין מקום פנוי בארץ מהשכינה שאפי' בתוך הסנה היה מדבר עמו'. כלומר, משה רבינו היה רגיל לקבל את נבואתו ממקום עליון ונישא מאד, אבל כשבא לגאול את ישראל ממצרים, פתח לו השי"ת את שפע הנבואה מהשפל שבאילנות, להודיע לו שאין שום מקום שאין השי"ת יורד לשמוע את נאקת בני ישראל.

ומכח ידיעה זו עסקו הצדיקים המופלגים ללמד את בני יהודה קשת מלחמה, לצעוק להשי"ת מכל מקום שהוא שם - יהיה מה שיהיה, בכל מקום שנפל לשם ידע שגם במקום שהוא מונח הרי אין עוד מלבדו יתברך, והוא שומע את צעקתו גם במקום זה. כי כל ההסתרה שנסתרה השי"ת במקום זה, אינו אלא כלפי האדם העומד שם, אבל באמת הוא יתברך נמצא בכל מקום שהוא ואין עוד מלבדו, ואדרבא במקום הטינופת יש אור אלוקי גבוה ביותר. ולכן גם אם נפלת למקום שנפלת קרא בגרון ואל תחשוך. עמוד כאן במקומך וקרא אל השי"ת כי בוודאי ישמע את צעקתך, כאן ועכשיו גלה את רצונותיך והוציאם בפה...

הסוד העצום שהתגלה למשה בשתי האותות

וכן אנו רואים בשני המופתים שהראה משה רבינו לישראל, שנעשית ידו מצורעת כשלג וכשחזר והביאה לחיקו - 'והנה שבה כבשרו', וגם המופת השני שנהפך מטהו לנחש וחזר להיות מטה, שני מופתים אלו מרמזים על גילוי זה, כמו שנתבאר, שהאותות שעשה משה רבינו לא היו רק להודיע את גבורת ה', אלא לגלות את אלוקותו להחזיר את ישראל מעומק נפילתם שנפלו לארבעים ותשע שערי טומאה, להחזירם אל תכלית הקדושה.

ולכן הראה לו תחילה מופת בהיות ידו מצורעת כשלג, כמובא שהצרעת היא טומאה נוראה שבדרך הטבע אין לה רפואה לעולם^(יב), והנה רק השיב ידו לחיקו ומיד 'שבה כבשרו', וכמובא בתיקוני זוהר (תיקון כא, מח:): שנהפך בשרו להיות בשר זך ונקי כבשר מגן עדן ממש, כמו קודם חטא אדם הראשון.

ובזה הראה לו את גודל כח התשובה, שכל אחד מישראל הוא במהותו חלק אלו-ה ממעל, וכל זמן ששם ישראל נקרא עליו יש לו תיקון ותקוה - אם רק יתבטל לכח משה רבינו ולא ישמע לקול הבעל דבר שעושה כל רמאות שבעולם לדחותו מארץ החיים ומוכיח לו שאין לו תקוה ואין להשי"ת חפץ בו, אלא יכוף את דעתו לקול הצדיקים המודיעים לו שעדיין חיבת השי"ת עליו והוא מתגעגע אחריו למעלה מטעם ודעת. ובכח אותה ידיעה לבדה יוכל האדם לשוב להשי"ת, וכמו שהבאנו לעיל מהרה"ק מליניץ שמשיח ידון את כל ישראל לכף זכות ועל ידי זה יעיר עליהם רוח תשובה, כך רמז השי"ת למשה רבינו להודיע לישראל בכל דור ודור, שיש להם תקווה להפוך את בשרו לבשר קודש מגן עדן ממש. 'מיט די ידיעה אליין קען מען זיך אומקערן צום אויבערשטן. מיט די ידיעה אליין...'

וכן במופת השני שנהפך מטהו לנחש. מטה זה היה מטה נורא ונשגב שנברא בערב שבת בין השמשות מאדמת גן עדן, משקלו ארבעים סאה אבן סנפירינגון וחקוק בו שם המפורש, ולא היה יכול ליטלו אלא משה רבינו לבדו^(יג), והנה מטה קדוש ונורא זה נהפך לנחש - אבי אבות הטומאה, ואכן

יב. כמובא (זוה"ק תזריע מט: ובעץ חיים לח, ב) שטומאה זו שהיא 'סגירו דנהורא עלאה' - כלומר שלא מאיר בו האור העליון. וכתבו בתולדות יצחק וכלי יקר ריש פרשת מצורע שאין לה רפואה לעולם בדרך הטבע.

יג. כמובא כל זה באבות פ"ה מ"ו, זוהר וארא כח. זוה"ח בשלח נא. שמו"ר ח, ג ועוד. וז"ל פרקי דרבי אליעזר (פרק מ): 'המטה שנברא בין השמשות, נמסר לאדם הראשון בגן עדן, ואדם מסרו לחנוך, וחנוך מסרו לנח, ונח מסרו לשם, ושם מסרו לאברהם, ואברהם מסרו ליצחק, ויצחק מסרו ליעקב, ויעקב הורידו למצרים ומסרו ליוסף בנו. וכשמת יוסף נלקח כל ביתו וניתן בפלטרין של פרעה. והיה יתרו אחד מחרטומי מצרים, וראה את המטה ואת האותות אשר עליו, וחמד אותם בלבו, ולקחו והביאו ונטעו בתוך גן ביתו של יתרו. וראה

משה רבינו ראה מחזה זה ונס מפניו בראותו את גודל התגברות הסטרא אחרא, אבל השי"ת השיב את רוחו והודיע לו 'אחוז בזנבו' ומיד חזר ונהפך למטה קדוש. 'שרעק זיך נישט. נעם עס אן און ס'וועס ווערן צוריק א מטה. ווייזן ווי ס'וועט זיך אויס דרייען אלעס לטובה. אלעס לטובה'.

גלגולי נשמות ישראל הוא סוד כמוס

כמובא בדברי חז"ל שבאותו הדור היו ישראל בתחתית המדרגה, ואם אמנם בוודאי היו בהם אנשים כשרים משבט לוי ומשאר שבטי ישראל, כי אין דור שאין בו צדיקים ועובדי ה' אבל הרבה מאד מבני אותו הדור נפלו לעמקי שאול, והשכינה הייתה עמהם בצער נורא. וכן הוא מדור לדור שכלל ישראל יורדים מדחי אל דחי בנסיונות אשר לא שערום אבותינו, שבוודאי הוא סוד עליון ונורא שרק לעתיד לבוא נזכה לראות מה נעשה כאן עם נשמות ישראל איך נשמות אלו החצובות מכסא הכבוד נפלו למקומות נמוכים כל כך. ולכן גם היום שולח לנו השי"ת את הצדיקים הנוראים שמחיים את נפשינו בשבעה משיבי טעם לאחוז בהשי"ת ולא ליפול מהתעוררות הרצון.

וכמובא מהאריז"ל^(יד) סוד נורא בדרך ירידת נשמות ישראל, איך עוד בשבירת הכלים ובחטא אדם הראשון הוכו נשמות ישראל במכה הגדולה ביותר מכל חלקי הבריאה, ושוב שלח אותם השי"ת לעולם הזה כדי להזדכך זיכוך אחר זיכוך, תחילה ירדו שישים רבוא נשמות אלו בדור המבול ואחר כך בדור הפלגה ובאנשי סדום, ובכל פעם ירדו שוב ושוב עד שהזדככו ובאו בשישים רבוא נשמות ישראל, וכך הזדככו במצרים בכור הברזל בזיכוך פלאי למעלה מטעם ודעת עד שיצאו מסודרים דגלים דגלים כמרכבה של מעלה

את המטה, ולא היה אדם יכול לקרב אליו עוד. וכשבא משה לביתו נכנס לגן ביתו של יתרו, וראה את המטה וקרא את האותות אשר עליו, ושלח ידו ולקחו'.
יד. עיין שער הכוונות בהקדמה לדרושי ברכות השחר, שער הפסוקים שמות, ספר הליקוטים שמות, שער הכוונות דרושי הפסח ועוד.

(כמובא בכמדבר רבה ב, ג), וגם אז הצטרפו עמהם נשמות ערב רב שכולם היו משורש נשמת משה רבינו, והוא מל אותם והכניסם מעט תחת כנפי השכינה עד שהתערבו בישראל והחטיאו אותם בחטא העגל ושוב חזרו והתגלגלו דור אחר דור בבתי בני ישראל עד שיבואו לשלמות התיקון בביאת גואל צדק.

כי כשם שכל אחד מישראל יש לו דרך ארוכה איך הוא מעלה נחת רוח למעלה, כשנשמתו עולה ויורדת מעלה ומטה שוב ושוב בלי שום הבנה והשגה, כך הוא בכלליות נשמות ישראל - נמשכו מרום המעלות שהם אחוזים בראשית המחשבה שהתעורר השי"ת לברוא את העולם הזה (כמובא בזוה"ק בראשית כד.), ומשם ירדו והתגלגלו בגלגולים רבים לאין קץ בכבשי דרחמנא סודות נפלאים נוראים שאין לנו בהם שום השגה, ורק בעולם הבא נשיג אותם כראוי, ואת כל זה רמז רביה"ק ז"ל במלוא מלואו בספרו הק' סיפורי מעשיות, וכמו שהקדים והודיע שמי שיש לו עיניים יוכל לראות בספר נורא זה את הנעשה בעולם. 'אזעלכע סודות נפלאים וואס טוט זיך אפ אויף דער וועלט, אזעלכע שרעקליכע זאכן, אלעס איז ארום אידן ס'איז איין גרויסער סיפור...'

ואם אמנם אין לנו שום השגה בסתרי דרך נוראה זו שסלל השי"ת עבור נשמות ישראל אבל עלינו לדעת שאת כל זה רמז השי"ת למשה רבינו בהגלותו אליו מתוך הסנה השפל שבאילנות כמו שנתבאר, 'שאיך מקום פנוי מהשכינה' כמו שנתבאר, גם כשהאדם עומד בתחתית המדרגה גם שם השי"ת אתו עמו ואצלו ושום חושך לא יחשיך ויעלים ממנו יתברך את לב האדם, לראות איך הוא חושק ומתאוה אליו גם בעמקי שאול, ואם יתמיד לקרוא אליו יתברך בוודאי יצא ויעלה מבור כלאו.

לספר מהשחוק שהתעלל ה' במצרים

ועל כן, אחד המצוות הגדולות של ימי הפסח הק' הם לספר מהשחוק שעשה השי"ת מעבודה זרה של מצרים, כמו שנאמר (שמות י, ב) 'למען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים, ואת אותותי אשר שמתים במ,

וידעתם כי אני ה', ופירש רש"י 'התעללתי - מלשון שחוק'. כלומר מצוה עלינו לספר איך השי"ת הפך את גבורת מצרים ללעג וקלס בעשרת המכות, ועל ידי זה נדע מהשי"ת.

וביאור הענין^(טו), כי עיקר השחוק שעושים מהאדם אינו כששוחקים מאיזה מום שיש לו רח"ל, אלא כששוחקים משטותו, כשהוא הולך אחר שכלו ונכשל בדמיונותיו ושוחקים מהם - זה הוא עיקר השחוק. והנה חכמת מצרים הייתה לשם דבר בכל הארץ^(טז), עד שהיא הייתה כנגד הדעת דקדושה, וכמובא (שער הכוונות שם) שעל כן נקרא פרעה על שם העורף שהוא אחורי הדעת, כי היא הייתה כנגד הדעת דקדושה המעוררת את האדם לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד, ולעומתה קליפת מצרים הייתה מלאה עבודה זרה וכשפים המרחיקים את האדם מאמונה בהשי"ת, עד שאמרו חז"ל שעל כן נקראו כשפים - על שם שמכחישים כביכול פמליא של מעלה (חולין ז:).

והנה גזר השי"ת שירדו ישראל דווקא בארץ מצרים כדי לזכך את נשמתם, על ידי שיצרף אותם בכור הברזל, שהוא כבשן אש שמתכינים בו את הזהב בחום עצום כדי להסיר ממנו את הסיגים^(טז), כך סגר אותם בארץ מלאה גילולים ושם הגביר עליהם את השיעבוד ברוחניות ובגשמיות באופן שלא יתואר, עד שבמשך שמונים ושלוש שנים השתעבדו בהם בשיעבוד נורא^(טז), זרקו את בניהם ליאור ועבדו בהם באכזריות שלא תתואר. ובאמת כל זה לא היה אלא בחיצוניות, אבל עיקר השיעבוד היה בפנימיות שהכניסו בדעתם את

טו. כמובא במפרשי התורה (אלשיך שם ועוד) שהקשו מה הטעם בזה להכביד את לבו ולהלקותו כדי שנספר לדורות שהשי"ת שיחק ברשע זה. ועוד שלשון הפסוק 'התעללתי במצרים ואת אותותי כו', נראה שהוא ענין אחד, ואם כן למה הוכפל וגם שינה לשונו. ועוד מה הוא השחוק הגדול שבמכות אלו.

טז. כמו שנאמר (מלכים-א ה, י) 'ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים', וכמובא בזוה"ק (מדרש הנעלם בראשית קכה). שחכמת מצרים הייתה יותר מכל העולם, מחמת שהיו שותים מנהר פישון שהוא המיוחד שבנהרות.

יז. כמובא בדברים (ד, כ) ובפ' רש"י (מלכים-א ח, נא).

יח. כמובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק מח) שעיקר השיעבוד היה שמונים ושלוש שנה.

חכמת מצרים והבליה, את כח הכישוף ועבודת אלילים. וכל כך השקיעו את ישראל בטומאה זו עד שנפלו למ"ט שערי טומאה רח"ל, וזה היה עיקר הגלות והשיעבוד שהשתעבדו באבותינו במצרים רח"ל, שטימאו את דעתם בטומאת מצרים בכפירות וחושך נוראים^(ט).

והנה הגיע העת ונגלה עליהם מלך מלכי המלכים והודיע בעולם, 'בני בכורי ישראל' (שמות ד, כב), כלומר, אותו עם נקלה שאתם משתעבדים בו בבזיון כזה, הוא בני בכורי - נזר הבריאה המושרש בראשית הבריאה. וכשלא האמינו מצרים לקריאה זו, עשה אותות ומופתים נפלאים שלא נשמעו מעולם, כדי לידע ולהודיע בכל העולם את אחדותו יתברך, שאין שליטה ואחיזה לשום כח בבריאה מלבד להשי"ת לבדו, והוא בחר בנו לסגולתו, ועל ידי זה יראו ישראל את הבזיון הנורא של חכמת מצרים עם גילוליה ומכשפיה, כמו שנאמר (שמות ח, יח) 'למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ', ואין שום כח לטבע ולכישוף האדיר של חכמת מצרים, 'וראו כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד'.

עצם הסיפור מאיר את הלב

כי באמת כל מופת שעשה השי"ת במצרים, לא היה רק לייסר את לב פרעה, אלא ביותר לבטל את חכמת מצרים וכפירתם בהשי"ת, להודיע גילוי נפלא באחדות הבורא ית'. שאת הכל עושה השי"ת לבדו היפך קליפת מצרים והעבודה זרה שהם עובדים המכריזים על שלטון הטבע. 'אלעס טוט דער אויבערשטער. קיין שום זאך טוט זיך נישט אליין. גילויים מיט גילויים. היפך קליפת מצרים. היפך די עבודה זרה פון מצרים. היפך חכמת מצרים. א גילוי דעת דקדושה. וואס דאס איז דער תכלית הנס... תכלית הנס...'

ט. כמו שאמרו חז"ל (שמו"ר פרשת בשלח כא, ז) שבקריעת ים סוף קטרגו מלאכי השרת ואמרו 'עד עכשיו היו אלו עובדים עבודת כוכבים ואתה קורע להם את הים'.

ולכן עשה עמהם מופתים נוראים אשר לא נשמעו בכל הארץ, כי לא היה די שיצאו ישראל מארץ מצרים אלא ביקש להאיר בהם את אור האמונה שידעו ישראל שהשי"ת לבדו עושה ויעשה לכל המעשים, כמו שהודיע מתחילה למשה רבינו 'ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אותותי ואת מופתי בארץ מצרים וכו' וידעו מצרים כי אני ה'' (שמות ז, ה), וכן להלן (יא, ט) 'ויאמר ה' אל משה לא ישמע אליכם פרעה למען רבות מופתי בארץ מצרים'.

ולכן עשה עמהם אותות ומופתים כאלו למעלה מדרך הטבע, כי מופת הוא לשון דבר פלא (כמובא ברמב"ן דברים יג, ב), וכאן הראה את מופתיו להודיע שאין עוד מלבדו. וכמו שמצינו בדברי חז"ל (סוטה יא): גילויים נוראים שהיה השי"ת מתגלה במצרים בקביעות בדרך שלא נשמעה מימות עולם. כגון כשגזר פרעה להשליך ליאור את תינוקות ישראל, יצאו בנות ישראל ללדת בניהם בשדות ובכרמים למסור את בניהם ביד ה' שלא תהיה בהם יד המצרים, ואכן עשה עמהם נס ושלח להם שני מלאכים שגידלו אותם כאשר ישא האומן את היונק, וברא לכל אחד שני אבנים מאחד היה יונק שמן ומהשני היה יונק דבש, וכשנודע זאת למצרים ובאו להרגם נבלעו התינוקות בקרקע, כשבאו לחרוש את הקרקע נבלעו עמוק יותר במקום שאין המחרשה מגעת, עד שגדלו וחזרו לביתם עדרים עדרים. וכך נעשו עמהם במצרים ניסים למעלה מדרך הטבע ממש.

וזה עיקר ההתעללות והשחוק שעשה בקליפת מצרים להתוודע ולהגלות ששום דבר אינו נעשה מעצמו אלא את הכל הוא עושה לבדו. היפך קליפת מצרים והעבודה זרה שלהם האומרים 'לי יאורי ואני עשיתני' (יחזקאל כט, ג), והשי"ת האיר לנו את אחדותו ית' באותות אלו, ולכן ציוה עלינו להודיע לבנינו ולבני בנינו לדורות עולם את אותו השחוק ששחק במצרים. ועיקר נס זה לא היה לאותה שעה בלבד, אלא לדורות עולם בכל פעם שאנו מספרים ממנו מאיר בלבינו רשימה מנס זה - שאין כאן טבע אלא הכל נעשה בהשגחתו ית', 'אז מ'דערהערט דאס בלייבט א רשימה אז די גאנצע

טבע איז איין השגחה... איין השגחה... ס'איז נאר אזא מין כיסוי אבער ס'שיינט אנדערש...'

לחזור ולשנן; לא את אבותינו בלבד גאל

ואת זה עלינו לחזור ולשנן שוב ושוב, שלא את אבותינו לבד גאל השי"ת ממצרים, אלא גם לעתיד אנו עתידים לראות ניסים אלו בגילוי שכינה אשר לא נשמע מעולם, וכל אותם ירידות שירידים ישראל בכבשי דרחמנא, את הכל עתיד השי"ת להחזיר אל הקדושה בדרך טמירה ונעלמת שאין לנו שום השגה והבנה.

ולכן ציווה עלינו לחזור ולשנן ניסים אלו, להודיע לנו ולבנינו את הניסים הנוראים שעשה עמנו ביציאת מצרים, ועל הכל איך בתוך ארבעים ותשעה ימים הוציאנו מהיפך אל היפך, מארבעים ותשעה שערי טומאה לארבעים ותשעה שערי קדושה, עד שביום החמישים ירד על הר סיני ו'פנים בפנים דיבר עמנו בהר מתוך האש', וכל זה על ידי הגילוי הנורא שהתגלה במצרים ובזה האיר על ישראל. ועל ידיעה זו נבנה בקרביה"ק את אמונת התקווה, שכשם שעשה עמנו ניסים נוראים כאלו במצרים בגילוי השכינה באמרו 'ועברתי בארץ מצרים - אני ולא מלאך', את אותם ניסים עתיד השי"ת להראות לנו, בגילוי שכינה נורא להוציאנו מאפילה לאורה ברוחניות ובגשמיות בכלל ובפרט...

וכמוכא ברמב"ן (שמות יג, טז), שעל כן ציווה השי"ת שנודיע לבנינו את ניסי יציאת מצרים, כדי שנחקוק בדעתינו שהשי"ת לא עזב את הבריאה, אלא הוא מחדש אותה בכל עת ויש לו כח לעשות עמנו ניסים נוראים כמו שעשה לאבותינו במצרים, ובוודאי הוא עתיד לעשות עמנו ניסים כאלו להוציאנו מאפילה לאורה. וכשם שבמצרים עשה עמנו את כל אותם האותות כדי שנדע זאת בידיעה ברורה, כמו שנאמר 'למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ' (שמות ה, יח), כלומר להודיע לישראל שהוא משגיח על כל פרט ופרט מפרטי הבריאה.

וחזר והודיע (שם ט, כט) 'למען תדע כי לה' הארץ', כלומר, שהוא יתברך לבדו ברא את כל הבריאה יש מאין ממש, ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. והוסיף והודיע (שם ט יד) 'בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ', כלומר שהוא לבדו שליט בכל ואין שום כח למנוע ממנו כל זאת.

וכדי שגם הדורות הבאים אחר כך ידעו את כל זאת, לכן ציווה עלינו במצוות עשה לספר מעשה זה לבנינו מדור לדור, כדי שכולם ידעו שהשי"ת לבדו עושה ניסים בכל עת ובכל שעה, וכשם שבגלות מצרים הוציא את אבותינו ממצרים, כך הוא עתיד לגאול את עמו ישראל ברחמים, והוא גם כן בדרך זו, כי לכן הודיע לנו השי"ת את כל זאת, כדי שגם כשהאדם נופל ויורד לעמקי שאול, ונדמה לו שכבר אפסה כל תקוה, בכל זאת יחזור ויתעורר לזכור מתוך מעשה זה, שכשם שהוציא השי"ת את אבותינו ממצרים בכח גדול ובזרוע נטויה, בגילוי שכינה אשר לא היה מעולם, כך הוא יכול להוציאנו מכל חושך והסתרה, ובאמונה זו יחזור ויתגעגע אחר השי"ת ברצון והשתוקקות.

ועל זה מודיע הכתוב ואומר 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות' (מיכה ז, טו), כלומר, כל אותם ניסים שעשיתי עמכם בצאתכם מארץ מצרים, שעברתי בלילה הזה בארץ מצרים בגילוי שכינה, כך אני עתיד לחזור ולעשות עמכם נפלאות אלו להוציא אתכם מכל צרה וצוקה בגשמיות ברוחניות. ולכן ציווה עלינו לחגוג את ימי הפסח הק' שיהיה לנו סימן וזכרון מדור לדור שהשי"ת מלך גואל ומושיע, ובכל צרה וצוקה אין לנו מלך עוזר וסומך אלא הוא יתברך לבדו 'דער יום טוב אין א' אנווייז, זעה וואס איך קען... זעה וואס וועט זיין...'

ציור ניסי מצרים בלב הוא מרפא לנפש

ויותר מזה כתב המלבי"ם שמלבד מצות עשה לספר ביציאת מצרים, צריך האדם להרהר בניסים אלו לזכור אותם, ולצייר בדמיונו את מכות מצרים, איך ביטל השי"ת את כל מערכות הטבע והוציא את ישראל מתוכם לחרות עולם,

ובכל פעם שמצייר לעצמו ציור זה, הוא מקיים מצות עשה של זכרון יציאת מצרים, ומרפא את נשמתו לקשר אותה ליציאת מצרים וקבלת התורה, להאיר אותה באור החיים ולעורר אותה בטללי תחיה שעוד עתיד השי"ת לעורר ישנים ולהקים את סוכת דוד הנופלת, וכל אחד מכל מקום אשר הוא שם יזכה לחזור להשי"ת. 'נעם דאס אריין אין קאפ... זיי דאס ממחיש... לעב מיט דעם - ביסטו מקושר צו השם יתברך... ביסטו מקושר צו יציאת מצרים, ביסטו מקושר צו קבלת התורה... לעב מיט דעם... סאיז א מצוות עשה דאורייתא...'

הניסים שלעתיד

ויותר מזה אמרו חז"ל (ברכות יב:): שלעתיד לבוא יהיה עיקר השבח וההודאה על ביאת המשיח ויציאת מצרים תהא טפלה לה^(א), כי השי"ת עתיד לעשות עמנו ניסים גדולים יותר ויותר שאין לנו בהם שום הבנה והשגה, לתקן את כל הירידות שירדו ונפלו דורי דורות במשך כל שנות הגלות, להאיר בכולם את ידיעת אלוקותו יתברך.

ויותר מזה כתב המלבי"ם (ישעיהו מ, ג) שמלבד ניסים אלו שעשה השי"ת ביציאת מצרים, הוא עתיד לעשות עמנו ניסים חדשים אשר לא נראה דוגמתם אפילו בימי יציאת מצרים^(בא), וכשיתגלו ניסים אלו יתורצו כל הקושיות

כ. וזה לשון הגמ': 'כבר נאמר (ירמיה כג, ז) הנה ימים באים נאם ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדחתים שם, אמרו לו לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה אלא שתהא שעבוד מלכות עיקר ויציאת מצרים טפל לו'.

כא. עיין שם במלבי"ם שמפרש בזה את מאמר הכתוב 'קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלהינו', שבהגיע הגאולה השלמה, יגלה השי"ת את אותותיו בשני דרכים, האחת היא הדרך שכבר הכין ביציאת מצרים, שנתן אותות ומופתים באדמת בני חם, וגם לעתיד יחזור ויראה לנו דוגמת ניסים אלו, ועליה נאמר 'פנו דרך ה'', כביכול צריך לפנות מכשולות מהדרך העשויה כבר. אבל מלבד ניסים אלו, עתיד השי"ת להראות בימים אלו ניסים שלא נשמעו אפילו ביציאת מצרים, ועליהם הכתוב אומר 'ישרו בערבה מסילה לאלהינו', כלומר להקים בה מסילה חדשה שלא הייתה מעולם.

המנקרות בלב האדם על הנהגת הבורא יתברך, ויאירו את כל העולם באור הישועה, לראות בגדולת השי"ת באספקלריא אחרת לגמרי, בבנין בית מקדשינו ותפארתינו והוא יתברך יהיה לנו לחומת אש סביב. ההתקרבות של כלל ישראל להשי"ת תהיה בדרך שאין לנו יכולת להבין אותה בזמן הזה, אבל לעתיד היא תהיה ברורה ובהירה, ועליהם אמר הכתוב 'ישרו בערבה מסילה לאלהינו', כלומר לסלול מסילה חדשה של ניסים אשר לא היו מעולם.

וכן מובא במשך חכמה (שמות טו, יא) על פסוק זה 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות', שהנה נפלאות הוא מעשה שאין אדם יכול להעלות בדעתו, כגון שנהפך כל היאור לדם, מעולם לא עלה לאדם מחשבה כזאת שהנילוס האדיר יהפוך לדם וכל הדגה אשר בו תבאש, וכן בצפרדעים מעולם לא עלה בלב אדם מציאות כזו שכל ארץ מצרים תתמלא צפרדעים, אבל כיום שכבר נעשו עמנו ניסים נוראים כאלו, אז אם יחזור השי"ת ויתגלה בניסים מעין אלו לא יהיה בהם אות ופלא, כי כבר נשמע דבר זה מעולם, ולכן בגאולה אחרונה עתיד השי"ת לעשות עמנו ניסים נוראים שלא היו גם בצאתנו מארץ מצרים.

הגלות בדורנו יותר מגלות מצרים

ולכן גם היום - בכל חושך שהאדם נמצא בו, מוטל עליו להאמין שהשי"ת יוציא אותו משם. וגם אם אינו יכול להבין באיזה דרך יצא משם, כי ברור לו שכאן הוא מקומו האמיתי וכבר נשקע וטבע בו בלי שום תקוה, אבל לכך נקראו 'ניסים ונפלאות', כי באמת אין דרך להבינם בגשמיות ורק כשיוציא אותנו בפועל נראה את גודל כח השי"ת ואהבת עולם שאהב אותנו לשדד את כל מערכות השמים ודרכי הטבע להוציא אותנו מאפילה לאורה למעלה מדרך הטבע ממש. 'גלייב אז דער אויבערשטער קען דיר ארויס נעמן פון דייענע מצרים ברוחניות ובגשמיות, איי דו פארשטייסט נישט, ווען דו וועסט געהאלפן ווערן וועסטו זעהן...'

וכמובא באור החיים הק' (שמות ג, ח) כי הנה נתבאר שגלות מצרים הייתה לברר את נשמות ישראל מסיגי הטומאה שדבקו בהם בחטא אדם הראשון, ואכן זכו וביררו ניצוצות השייכים למ"ט שערי טומאה ונכנסו במ"ט שערי קדושה, ואם היו נשארים עוד מעט בגלות מצרים היו יורדים לברר גם את חלקי הקדושה השייכים לשער החמישים ממש, והיו נכנסים לתכלית חמישים שערי קדושה, אבל לא יכלו להתמהמה שם פן תבלע אותם טומאת מצרים, שם ירדו לעומק חושך ואפילה כזו של שער החמישים. אבל בגאולה האחרונה שכבר זכינו וקיבלנו את התורה הק' יש לנו כח לרדת לעמקי עמקים של חמישים שערי טומאה ולעלות משם כראוי, ולכן בדורות אלו אנו יורדים לחושך איום ונורא שכזה יותר מגלות מצרים, עד שנצא ברכוש גדול בגאולה השלמה במהרה בימינו.

בימינו עיקר הגלות היא גלות פרטית

ואיתא מהרמ"ק^(כג) שבסוף הגאולה לא תהיה הגלות בדרך של גלות כללית, שיגלו ישראל ממקום למקום כמו שגלו אבותינו בגלות אשכנז וספרד, אלא כל נפש מישראל תגלה לבדה בגלות פרטית לעמקי הקליפות ולשאול תחתיות ממש, כל אחד לפי שורש נפשו כאשר נגלה לפני יודע תעלומות. ודווקא גלות זו היא שתביא את הגאולה השלמה במהרה בימינו, כי כל יהודי הוא חלק אלו-ה ממעל וכל נקודה של עגמת נפש היא זיכוך שמזדככת נשמתו לצחצחה ולהסיר ממנה את אחיזת הקליפות שדבקו ונאחזו בקדושה רח"ל, וביותר כשהוא מתחזק באמונת אומן שהשי"ת עמו בצרה והוא יכול להושיע לו ובוודאי הוא עתיד להעלותו גם מגלות זו, בזה הוא ממתיק את הדין לגמרי.

וזה הטעם של הירידה הנוראה שאנו רואים בעולם בעת הזאת, איך כל אחד מונח בגלות נוראה בגשמיות וברוחניות, ולכל אחד נדמה שהוא נפל

כג. עיין אור יקר תיקוני זוהר ח"ו עמ' קכו.

למקום הגרוע שבעולם. אבל דווקא על גלות זו ציוה השי"ת 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך' (דברים טז, ג), ודיבור זה שיצא מהשי"ת עדיין עומד בחלל בבריאה וקורא לכל אחד: 'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים' (שמות כ, ב), וכשם שעשיתי עמך נס זה כך אני עתיד לעשות עמך ניסים ונפלאות, אל תתייאש, תחזיק מעמד... 'דאס איז א דיבור פון אויבערשטן: זייט זיך נישט מייאש... זייט זיך נישט מייאש... זייט מחזיק מעמד...'^(כד).

להאמין שהכל לטובתנו

ובפרט בימים אלו ימי עיקבתא דמשיחא שאמרו עליהם בזוה"ק דברים מרעידים כל לב, שהיו סתומים בכל הדורות ואין פותר אותם, ורק כיום, שבאו ימים נוראים אלו, עד שאמרו עליהם גדולי האמוראים (סנהדרין צח:): 'ייתי ולא אחמיניה', מרוב שלא היו יכולים לסבול ירידה רוחנית נוראה זו, כעת אנו רואים עין בעין ממש, איך מתקיימים דברי הזוה"ק כפשוטם ממש, איך ישלטו בישראל ערב רב שהתערבה בנשמתם חלקי עמלק ממש, כמובא שם בזוה"ק

כג. ראיתי פעם בספר לשון חסידים (ערך תשובה אות כח) שמביא מאחד מתלמידי הבעש"ט זי"ע, שלכן אמרו חז"ל 'מקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד' (ברכות לד:), שהבעל תשובה מכיון שכבר נפל במקום התאוות והחושך והכפירות, והמליך לבסוף את בוראו שם במקומו - נמצא שהמליך את הקב"ה במקומות רחוקים כאלו, ועשה תיקונים כאלו מה שאפילו צדיקים לא זכו לזה, ותמיד מתגלה האור והפרי לפי שבירת הקליפה וההסתרה, לכן הם עומדים במקום שאין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. ולכן סוף כל סוף יראה כל אחד, שכל מה שעבר עליו ובכל המקומות שנפל, ובכל המיצרים שהיה - זה היה מכוון ממש לפי שורש נשמתו וכפי התיקונים שהיה צריך לעשות, הוא דייקא ולא שום אדם אחר בזה העולם. וכן נדמה לפעמים לאדם שעליו עובר יותר מכולם, ולהשני נדמה ג"כ ככה, ולפעמים גם שניהם צודקים, כי כל אחד צריך לשבר את תוקף החושך השייך לו, ולפי בחינתו שלו שנראית לו קשה מכולם. וזה סוד כל הצרות ברוחניות ובגשמיות, וכל המיצרים שעברו על דוד המלך ע"ה מיום הוולדו, וכל זה היה כדי שימליך את השי"ת על כל הטבעיים, היינו שיוושע מעל לדרך הטבע, שימליך את הבורא על כל אופני העולם, להמליכו ולייחדו שאין עוד מלבדו (אוסף מכתבים רנט).

(עיי'ן פר' בהעלותך קנג. תיקו"ז תיקון כא נה. ועוד) שבגלות זו ישלטו בישראל ערב רב שהם משורש עמלק המעורב מקליפת עשיו וישמעאל יחדיו, והם יוכלו להציל את ישראל ולא יצילו (כד).

לכן עיקר עבודתנו היא 'חבי כמעט רגע' (ישעיה כו, ח), להחזיק בנסיונות אלו שמתנהג עמנו השי"ת ולהאמין באמונת אומן כי בוודאי כל הסיבובים האלו שמסבב עמנו השי"ת הם כולם לטובת נשמתנו, לטהר אותה מכל סיג ופגם, ואם רק נתחזק באותם הימים להמליכו ולייחדו על עצמינו ועל כל העולם כולו בכפיית היצר בלימוד התורה ובכיסופין דקדושה אנו נותנים בזה 'עוז ותעצומות לאלקי ישראל' (כה) להוציאנו לחרות עולם, חרות הנפש.

לעורר לבי לאהבתך

וביותר בימים אלו ימי הפסח, בהם מתעורר אור אהבת ה' (כז), וכמובא בפוסקים (ד"מ ושו"ע או"ח סי' תצ) שנהגו לקרוא בפסח את מגילת שיר השירים, כי היא מדברת ביציאת מצרים, איך בחר השי"ת בעם ישראל באהבה, ואמר להם 'קומי לך רעייתי יפתי ולכי לך' (שיר השירים ב, י), וגם בעת צרה שהייתה יונת ישראל בחגוי הסלע בסתר המדרגה ביקש מהם 'הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב ומראך נאוה' (שם יד), וכשם שעוררה אהבה זו את גאולת מצרים, כך היא עתידה לעורר את גאולת עולמים, כמובא בזוה"ק (פנחס רכ): 'ימינא עלאה דא זמין למבני בי מקדשא' [ימין עליונה זו

כד. ואכן הוא דבר פלא ממש איך נתקיימו בנו דברי הזוה"ק שיהיו מערב רב שיבנו בתי כנסיות ובתי מדרשות ואף יכניסו ספר תורה להיכל, ואין אלו ערב רב בחיצוניות אבל בפנימיות מתלבשת בהם קליפה זו רח"ל, ולולי ראינו זאת כיום אל היינו יכולים להבין דברים אלו למה הם מכוונים.

כה. כמובא בזוה"ק (בא לב): שעל ידי המעשים טובים שאנו עושים אנו נותנים כביכול עוז וכח להשי"ת להשפיע טוב לישראל ולהתגבר על כל הדינים.

כו. כמובא מהאריז"ל (שער הכוונות דרושי הסוכות ט ועוד) שבימי הפסח אנו מתקנים את כל בנין העולם מצד החסד.

מזומנת לבנות את בית המקדש], כי הגאולה תבוא בכח השתוקקות זו שישתוקקו ישראל לאביהם שבשמים, בכח אותם נקודות של אהבה ורצון שמעורר כל אחד ואחד מישראל להשי"ת, על ידם אנו מעוררים את אהבת השי"ת כביכול, ומהם עתיד לגאול אותנו גאולת עולמים בגשמיות וברוחניות.

וכמובא בליקוטי מוהר"ן (סי' ב) שאף על פי שהגאולה האחרונה תהיה באתערותא דלתתא - שאנו נמליך את השי"ת גם בחושך הגלות. אבל באמת אין ישועתנו תלויה אלא ברחמי השי"ת וחסדו הגדול שיקרא ויאמר 'למעני למעני אעשה' (ישעיה מח, יא), כי על ידי המעשים המועטים שלנו שאנו ממליכים ומייחדים את שמו הגדול עלינו בעומק חושך הגלות, אנו ממשיכים את רחמי השי"ת לגאול אותנו בחסדו הגדול לבד, לא לפי ערך מעשינו ואזלת דינו, אלא באתערותא דלעילא, שירד משמים לקבל נחת רוח ממעשינו הדלים ובחר לעורר את רחמיו לגאלינו גאולת עולמים במהרה בימינו אמן ואמן.

ועל כח זה אנו מתפללים בתפילות החג 'והשיאנו ה' אלהינו את ברכת מועדיך' כלומר שיתן לנו במתנה את ברכת המועד, לכסוף ולהשתוקק להשי"ת שהיא גאולת ישראל בכלל ובפרט לשעה ולדורות, לחיים ולשלום לשמחה ולששון, ותחזינה עיננו בשובו לציון ברחמים.

תפילין אתה גם כן לא מניח כשאיך לך לב?

בשלהי עריכת גליון זה נכנסו חברי המערכת אל מוריניו שליט"א לשעה של קורת רוח והראו לו את הגליונות הקודמים שיצאו על ידי המערכת. מוריניו הביט בגליונות בעוררו אהבת קדומים את הזמנים בהם נאמרו שיחות אלו באש נעורים. התרגשות רבה אחזה בו לשמע ההתעוררות שאוחזת בכל גווני עם ישראל בזכות הגליונות הללו אשר בכל פעם שיוצא לאור קונטרס כזה מתרבים מבקשי הדעת ומספר המתקשרים לקווי הטעל' לשמוע את דבורי האמונה המתפשטים ברחבי העולם.

בהזדמנות זו העלנו שאלה העולה מתוך גליון זה: הרי סדר העולם הוא, שכשהאדם נופל למקום חושך ואפילה מתקרב גם הלב, ואין לו לב לצעוק להשי"ת?

על כך השיב מו"ר בתמיחה: וכי תפילין אתה גם כן מניח רק כשיש לך התעוררות הלב? הרי גם תכלית מצות תפילין הם לזכור את יציאת מצרים. ואיך תזכור את יציאת מצרים כשהלב רחוק ממנה כרחוק מזרח ממערב? אלא מאי - המשיך מוריניו - אנו מניחים את התפילין גם בלי התעוררות, וממילא מעורר בנו השי"ת את ההתעוררות וזכרון יציאת מצרים. כך הוא גם בצעקת הלב. האדם צריך לצעוק להשי"ת גם כשהלב קר וסתום ועם הזמן יתעוררו רחמי השי"ת להאיר ללבו את הכיסופים והרצונות.

בסיום דבריו חזר מוריניו וברך את העוסקים במלאכת הקודש שיצליחו בכל מעשי ידיהם, להודיע אמונתו בכל לבבות ישראל בדבורי אמונה ותקווה, להמליכו ולייחדו עד כי יבוא שילה והייתה לה' המלוכה. אכ"ר.

הגנו שמדום לכשר לכל הצמאים
להחיות נפשם ממעיין שירותיו
של מזל הגאון הצדיק שליט"א
כי החבנו ושירדנו את רוקן כפר:

מבקשתי ה'ק

מזון אוצר השעורים החדשה - שלוחה 2

מועדים	מסכים	נושאים
ימים נראים	פירוק אבות	אמנה
החודש השני	שיעורים פל תולעים	קדושת הבית
הנחה	ליקטו מורה"ן	זורה
פירוש	שירות הר"ן	שבת קודש
פסח	משיבת נפש	שמיחה
שבתות	ראשית הכמה	סידור ישות
שוכנים	שמי קדושה	התחלקות
מ"ו בשבט	המזל רבדה	הודאה
ל"ג בעומר	אוצרות חיים	משנתו ברסב
ספירת העומר		ישנת השנת
כ"ז בתמוז		היען המכין
מספרי תולדות		הכללת הבידיאה
		זכרון מלמד ואזני

1

הכל המרכזי

שיעורים חדשים, ענייני דומי, קמעים נבחרים, ועדכונים

2

אוצר השעורים

מאות שיעורים ביסודות ההדוה בספרות"ק ובמועדים

3

שאלות ותשובות

מאות שאלות בעבודת ה' ועוד, שנשארו לאחרינה

4

נינוחי אוד

הפעם הצרים ממורינו הגיה"צ שליט"א

5

הכל הגנינה

שירה ונגינה במתק פון שול הגיה"צ שליט"א

8

שיעורים חיים

ומעמדים שיעורים

התכפרו המשודרג

אמונת אודות קוראל אודות

ממעיינות מרה
הגאון הצדיק רבי
יעקב מאיר
שעכפיער שליט"א

08.3020.666

אורח"ב: 7011-477-605 // אורח"ה: 0634-373-300

